

بررسی احکام ماده واحده لایحه بودجه ۱۳۹۴

در خصوص توسعه روستایی و عشایری

یکی از مهمترین شروط تحقق اقتصاد مقاومتی و نیز توزیع متوازن جمعیت در پهنه سرزمین، تقویت تولید در نواحی روستایی و عشایری است. لایحه بودجه سال ۱۳۹۴، به عنوان آخرین لایحه بودجه قانون برنامه پنجم توسعه، از اهمیت بسزایی برخوردار است.

تحلیل محتوای احکام ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد، منبع جدیدی برای توسعه روستایی و عشایری در مقایسه با ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۳ دیده نشده است. حال در ادامه، هر یک از احکام ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ در خصوص توسعه روستایی و عشایری به صورت مجزا بررسی می‌شوند.

ویژه کمیسیون تلفیق

۱. بند «ط» تبصره «۲»

براساس بند «ط» تبصره «۲»، شرکت ملی گاز ایران و شرکت‌های گاز استانی موظفند علاوه بر دریافت نرخ گاز، به ازای مصرف هر مترمکعب گاز طبیعی، یکصدوسی (۱۳۰) ریال از مشترکان دریافت و پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور، تا سقف شانزده هزار میلیارد (۱۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، برای احداث تأسیسات و خطوط لوله گازرسانی به شهرها و روستاها با اولویت مناطق سردسیر، نفت‌خیز، گازخیز و استان‌هایی که برخوردار از آنها از گاز کمتر از متوسط کشور است، هزینه نمایند.

نظر کارشناسی

سهم نواحی روستایی از این اعتبارات شفاف نیست. علاوه بر این، اهداف قابل اندازه‌گیری برای هزینه‌کرد این اعتبارات تعیین نشده است.

معاونت پژوهش‌های
زیربنایی و امور تولیدی
دفاتر: مطالعات زیربنایی
مطالعات بخش عمومی
مطالعات اجتماعی

۲. بند «ف» تبصره «۲»

بند «ف» تبصره «۲»، به‌مانند قانون بودجه ۱۳۹۳، وزارت نفت را موظف کرده است تا از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط، معادل ارزش ریالی پانصد هزار (۵۰۰,۰۰۰) تن قیر رایگان تا سقف شش هزار میلیارد (۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال را برای روکش آسفالت و آسفالتهای روستایی فاقد آسفالت در اختیار شرکت‌های تابعه ذی‌ربط وزارت راه و شهرسازی قرار دهد و در حساب‌های فیما بین خود و خزانه اعمال و با آن تسویه نماید.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۵۰۱۴۱۳۴

نظر کارشناسی

چنین احکامی در قانون بودجه کل کشور علاوه بر مخدوش کردن نظام مدیریت شرکتی، شفافیت بودجه را نیز از بین برده و از اساس معلوم نیست چرا شرکت‌های تابعه وزارت نفت باید قیر رایگان در اختیار شرکت‌های تابعه وزارت دیگر قرار دهند. در صورتی که گمان می‌شود شرکت‌های تابعه وزارت نفت از محل فروش قیر درآمد قابل توجهی دارند می‌توان با وضع مالیات مناسب، منابع بودجه عمومی را تقویت و در مقابل در قسمت مصارف اعتبار مورد نیاز برای خرید قیر به‌منظور روکش آسفالت

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۱۱/۷

راه‌های روستایی در نظر گرفت این اقدام نظارت‌پذیرتر و کارآتر از حکم کنونی خواهد بود.

همچنین شواهد حاکی از آن است که سازوکار اجرایی هزینه‌کرد اعتبارات مذکور به نحوی است که امکان سوءاستفاده و کاربرد مواد با کیفیت پایین در توسعه راه‌های روستایی به جای قیر با کیفیت تأمین شده توسط شرکت دولتی تابعه وزارت نفت وجود دارد. پیشنهاد می‌شود اگر مجلس محترم به هر دلیل اصرار بر حفظ حکم فوق دارد متن زیر به بند «ف» تبصره «۲» ماده واحده اضافه شود:

وزارت راه و شهرسازی مکلف است، نظارت کامل از بابت عدم عرضه و فروش قیر مذکور در بازار آزاد و بورس کالا و به‌کارگیری کامل آن در پروژه‌های راه روستایی و اخذ تأییدیه از آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک در زمینه استحکام، درصد قیر، دانه‌بندی و سایر آیتم‌های آسفالت را اعمال نماید.

۳. بند «ع» تبصره «۳»

بند «ع» تبصره «۳»، در اجرای ماده (۱۷) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، به سازمان امور عشایر ایران اجازه داده است، کلیه فروشگاه‌ها، جایگاه‌های سوخت سنگواره‌ای (فسیلی) و انبارهای ذخیره علوفه و کالا و اراضی و مستحقات مربوطه را که در اختیار شرکت‌های تعاونی عشایری و اتحادیه‌های مربوطه قرار دارند، با قیمت کارشناسی و دریافت ده درصد (۱۰٪) قیمت به صورت نقد و مابقی به صورت اقساط پنج‌ساله، به شرکت‌ها و اتحادیه‌های بهره‌بردار واگذار نماید. وجوه حاصل از واگذاری‌ها به حسابی که به همین منظور نزد خزانه‌داری کل کشور منظور می‌گردد واریز و معادل صد درصد (۱۰۰٪) آن از محل ردیف ۶-۵۳۰۰۰۰۰ در اختیار سازمان امور عشایر ایران قرار می‌گیرد تا به عنوان افزایش سرمایه سهم دولت در صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی (عشایری) هزینه نماید.

نظر کارشناسی

درخصوص این بند باید اظهار داشت که فروشگاه‌ها، جایگاه‌های سوخت سنگواره‌ای (فسیلی) و انبارهای ذخیره علوفه و کالا، ازجمله دارایی‌ها، زیرساخت‌ها و سرمایه ثابت شرکت‌های تعاونی عشایری و اتحادیه‌های مربوطه به شمار می‌روند که در طول زمان ایجاد شده‌اند و ظرفیت توسعه عشایری را تقویت می‌کنند. حال، واگذاری آنها به شرکت‌ها و اتحادیه‌های بهره‌بردار که حتی صلاحیت‌های آنان نیز مشخص نشده است، می‌تواند سبب تغییر کاربری و از بین رفتن این دارایی‌های ارزشمند شود. احداث مجدد چنین زیرساخت‌هایی در وضعیت کنونی و با هزینه‌ها و نرخ تورم موجود، سرمایه‌گذاری گزاف و چندبرابری گذشته را می‌طلبد که تحقق آن امکان نخواهد داشت. بنابراین در راستای حفظ زیرساخت‌ها و سرمایه ثابت شرکت‌های تعاونی عشایری و اتحادیه‌های مربوطه، پیشنهاد حذف بند «ع» تبصره «۳» ماده واحده ارائه می‌گردد.

ولی در صورت اصرار نمایندگان محترم پیشنهاد می‌شود این واگذاری با قید عدم تغییر کاربری ابنیه واگذار شده انجام گیرد و در صورت تخلف، ابنیه جدید تخریب و متخلف به ساخت مجدد ابنیه مذکور به همراه پرداخت خسارت به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی محکوم شود. همچنین باید نظام تعیین صلاحیت‌های اصلی شرکت‌ها و اتحادیه‌های بهره‌بردار در آیین‌نامه اجرای این بند، ظرف سه‌ماه از تصویب قانون بودجه، توسط وزارت جهاد کشاورزی تهیه و به تصویب هیئت وزیران برسد.

لازم به ذکر است که در بند «ج» تبصره «۲» ماده واحده قانون بودجه ۱۳۹۳، اعتبار در نظر گرفته شده برای آبرسانی روستاها و طرح‌های آبیاری تحت فشار، یک هزار و ششصد میلیارد ریال بوده است که در ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۴، به سیصد میلیارد ریال کاهش یافته است.

